

ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐ

Kövér László

az Országgyűlés elnöke részére

Írásbeli kérdésHelyben**Tisztelt Elnök Úr!**

Az Alaptörvény 7. cikk (2) bekezdése alapján, figyelemmel az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény 42. § (8) bekezdésére, valamint az egyes házszabályi rendelkezésekről szóló 10/2014. (II. 24.) OGY határozat 124. § (1) bekezdésére, **kérdést** kívánok benyújtani a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 152/2014. (VI. 6.) Korm. rendelet 48.§ 13. pontja szerinti feladatkörében eljáró **Balog Zoltán** Emberi Erőforrások Minisztériumot vezető miniszterhez,

„Azért nem számítják ki többet a létminimumot, mert egyre többen élnek alatta?”

címmel. A választ írásban kérem.

Tisztelt Miniszter Úr!

Egy évvel ezelőtt Czibere Károly államtitkár úr azt mondta – miként az a kormány honlapján megtalálható – „a szegénység mérésének különböző szintjeit el kell különíteni, mert ezek összemosása nem szolgálja a szegények érdekeit (...) a legvitatottabb mérőszám a létminimum, mivel az elnevezés nem takarja a tartalmát, "ezért politikai hangulatkeltésre jó a létminimumra hivatkozás". A létminimum nem a megélhetési minimumot jelenti, hanem egy szerény megélhetést garantáló jövedelmi szintet, ráadásul módszertanilag is rosszul számolják, mivel a Központi Statisztikai Hivatal a kiszámítás során egy alapélelmiszer-kosarat "felszoroz", és nem veszi figyelembe a rezsit, a ruházkodást, a benzint - mondta az államtitkár. Hozzátette: ez az oka annak, hogy "nemzetközileg sem mérik és nem is hasonlítják össze". A KSH sem méri már, hányan élnek a létminimum alatt.”

Majd egy évvel később a KSH közölte, hogy a továbbiakban nem készít létminimum számításokat, a mutató ezzel több évtized után megszűnik. A 2014-es létminimumértékről szóló kiadványban az államtitkár úréhoz hasonló okfejtést találhatunk: „Az eltelt időszakban egyre nagyobb érdeklődés övezte a számokat, mind több felhasználó tartott rá igényt, ám értelmezésében nem egyszer zavar támadt. A fogyasztás szerkezetének változásával párhuzamosan értékösszege távolodott elnevezésének széles körű értelmezésétől. Egyre gyakrabban használták – vagy akarták használni – olyan mutatóként, amelynek tartalmilag nem felelt meg.”

Lehetséges, hogy zavar van a fogalom értelmezése terén, de sokkal inkább valószínű, hogy egyeseket a valóság zavar. Hiszen bármit is jelentsen a létminimum, mint minimum érték, az hogy egyre többen élnek ezen szint alatt, nem vet jó fényt a kormányra. Talán azt gondolják, hogy legegyszerűbb módszertani okokra hivatkozni, s így magyarázni annak szükségtelenségét.

A fogalomzavar körüli vita is érdekes, hiszen a KSH egyértelműen leírta, hogy mit jelent a létminimum: *„E küszöbérték olyan értékösszeg, amely biztosítja a magánháztartásokban élők számára a folyamatos életvitellel kapcsolatos szerény – a társadalom adott fejlettségi szintjén konvencionálisan megfelelőnek minősülő – szükségletek kielégítését.”* Az, hogy ezen szint alatt élnek egyre többen akkor is a társadalom elszegényedést jelenti, ha magát a mutatót nem szegénységi küszöbként értelmezzük. Az is egy kérdés, hogy mekkora vagy milyen eltérés van a szerény szint és a szegénység szint között.

A módszertani problémákról Ferge Zsuzsa ezt írta egy, a mutató megszüntetéséről szóló cikkében: *„KSH létminimumnak nevezett mutatója a lehető legkorrektebb számításokra épült eddig. A lehető leginkorrektebb eljárás, ha egy sok évtizedes, fontos tájékoztató értékű mutatót egyszerűen „kivezetnek”.”* A professzor asszony azt is leírta, hogy: *„Nagyjából annak felel meg, amit másutt szociális minimumnak hívnak, és amit magyarul társadalmi minimumnak is lehetne nevezni. A szociális minimumnak elvileg fedeznie kell az alapvető szükségleteket, és meg kell akadályoznia, hogy az emberek kirekesztődjenek egy társadalmilag még elfogadható életformából. A szociális minimum annyiban a szegénység küszöbe, hogy ez alatt már bajok vannak. Minél messzebbre csúszik valaki innen lefelé, annál szegényebb.”*

A KSH viszont leírja, hogy valójában az a baj, hogy túl sokan esnek e küszöbérték alá: *„Problémát és értelmezési nehézséget jelent az is, hogy az eddig alkalmazott módszerrel az átlagos fogyasztási és kiadási szerkezettel rendelkező háztartásokhoz nagyon közel esnek azok, amelyek már a létminimum alatti csoportba tartoznak. (Az elmúlt években a háztartások 40%-a körül ingadozott a létminimum alatti jövedelemmel rendelkezők aránya.) Módszertanilag és értelmezés szempontjából is kifogásolható, ha az átlagtól kevéssel elmaradók egy csoportot képeznek a valóban legelesettebbekkel, másrészt a „létminimum alatt élők” címkével illetett csoport így kezelhetetlenül heterogén, és ez nem járul hozzá a legtöbb gondoskodást igénylő rétegek problémáinak sem a megértéséhez, sem a kezeléséhez.”*

Hogy ebből miért következik az, hogy ne a meglévő mutatót cizellálják, hanem egy teljesen újat, szűkebb csoportra vonatkozó küszöböt számítsanak, az rejtély. De az sem világos, hogy mit értenek a szerzők azon, hogy *„kezelhetetlenül heterogén”* csoport. Mintha a szegénység valami homogén, egy problémát jelentő jelenség lenne... Vajon milyen mutató az, amelyik önmagában képes a szegénységben élők különböző problémáit megmutatni? Miként Ferge Zsuzsa írta: *„Hogyan lehet ezt a kört meghatározni? Ki fogja meghatározni, hogy mik a legeslegminimálisabb szükségletek, és miért azok? Azért, mert az alatt már biztos az éhenhalás? Ez a szint rövidtávon nézve akár a nullához is közel lehet, mert az éhenhalás nagyon hosszú folyamat. Hosszú távon viszont a tartós mélyszegénység, amelynek felső határát akarják most szegénységi küszöbnek tekinteni, biztos, hogy a gyerekek számára egész életük tragédiája és a szegénységi ciklus újratermelésének alapja. Kell ezt ma még magyarázni? Azután meg honnan lehet tudni, hogy kiknek a sorsa a legnehezebb, ha nem tudjuk, hogy a többieké milyen, hogy mihez viszonyítunk? Igaz, hogy a politikának valóban csak a legeslegszegényebbekkel kell foglalkoznia?”*

Arról is ír, hogy e mögött milyen okok lehetnek: „A politika többnyire azért küzd, hogy minél alacsonyabb legyen, mert annál kisebb a szegényekkel szembeni számon kérhető felelőssége. Álláspontja természetesen attól is függ, hogy mennyire elkötelezettje az egyenlőtlenségek csökkentésének és a társadalmi integráció erősítésének.”

Azt pedig tudjuk, hogy ez a kormány nem túlzottan elkötelezett az egyenlőtlenségek csökkentése és a társadalmi integráció erősítése terén.

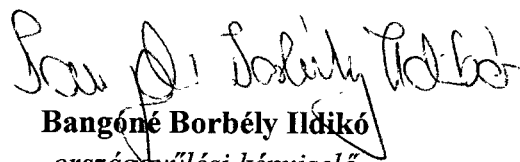
Azt is leírta, hogy: „A KSH több hónapon át sok szakértő bevonásával vitatta a lehetőségeket. A résztvevők nagy többségének igénye az volt, hogy a KSH az összehasonlíthatóság kedvéért legalább egy ideig folytassa a jelenlegi „létminimum” számításokat, és közben dolgozza ki a szociális minimumok, vagy más szegénység- és kirekesztés-mutatók tartalmát, mérési lehetőségét. A szociális minimumokat szeretnék volna összekapcsolni a minimális bérekkel is. A KSH e javaslatokat radikálisan, és a magyar statisztika múltjához méltatlan módon utasította el. A mostani terv csak a mélyszegénységgel kíván foglalkozni.”

Mindezek miatt kérdezem Miniszter Úrtól:

- **Azért szünteti meg a KSH a létminimum-számítást, mert Czibere Károly szerint az rossz volt?**
- **Azért nem számítják többet ki a létminimumot, mert egyre többen élnek alatta?**
- **Ha rossz volt a mutató, miért nem módosítottak rajta?**
- **Milyen előkészítő munkálatok folytak a létminimum számítás átalakításáról és mióta?**
- **Miért nem vették figyelembe a szakértők többségének véleményét az előkészítés során?**
- **Ha új mutatót terveznek, miért nem számítják ki még egy ideig a régi módszertan szerint is az értékeket, hogy azok összehasonlíthatóak legyenek?**

Várom megtisztelő válaszát!

Budapest, 2015. július 10.

Bangóné Borbély Ildikó
országgyűlési képviselő
MSZP